

Onderwijsleed

De onrust over onder andere de Nieuwe Onderbouw en het Nieuwe Leren, die al een tijd in het onderwijsveld voelbaar is, lijkt nu ook zijn weg te vinden naar buiten. Zo fulmineert Martin Sommer al enkele maanden in *de Volkskrant* over allerlei ontwikkelingen die docenten al een tijd bezighouden. Het APS moet het ontgelden met de pseudo-wetenschap van Parker J. Palmer. Lerarenopleidingen geven weinig vakinhoudelijk les. Het management heeft het docentschap verder geëvalueerd met de mislukte functiewaardering. De kwaliteit van het onderwijs is zo slecht dat universiteiten bijspijkerkursussen geven voor hun eerstejaars.

Slechts weinigen van ons zullen ontkennen dat deze problemen leven onder docenten. We maken ons allemaal wel eens druk over het topzware management, de dreigende onbalans tussen vaardigheden en kennis, de kloof tussen pedagogische theoretici en de praktijk van alledag. De politiek doet hier nog een schepje bovenop door jarenlang de nullijn in salarissen te hanteren. En bovendien wordt het steeds moeilijker om een LD-functie te bemachtigen, juist nu een groot lerarentekort voor de deur staat.

Het is zeker een verdienste van Sommer om deze situatie verder onder de aandacht te brengen bij het grote publiek. Hij schetst echter een nogal eenzijdig beeld. Hoewel er misschien veel te klagen valt, zou enige relativering ook op zijn plaats zijn.

Het Nieuwe Leren zal zich bijvoorbeeld nog verder moeten uitkristalliseren en het is maar de vraag in hoeverre dit – in zijn extreemste vorm – voet aan de grond zal krijgen bij de meerderheid van de Nederlandse scholen. Denk maar aan het dalton-, montessori- en jenaplan-onderwijs. Een beperkte groep scholen heeft zich in het verleden verbonden aan deze stromingen, maar het is

nooit gemeengoed geworden. Als een bepaalde onderwijskundige vernieuwing niet gedragen wordt door de leraren zelf, dan zal de uiteindelijke invloed hiervan gering zijn.

Bovendien is het aan scholen zelf om te kiezen welke variant van de Nieuwe Onderbouw ze in willen voeren. Als een school achter het meest vergaande scenario staat, dan hoeft er niets aan de hand te zijn. Voorwaarde hiervoor is wel dat het niet het management is dat dit zogenaamde scenario 4 wil doordrukken, maar dat de leraren er zelf ook achter staan. Op scholen zoals Slash21 en De Nieuwste School werken mensen met hart en ziel aan een andere vorm van onderwijs die voor een bepaalde groep leerlingen uitermate geschikt kan zijn. Het is echter een cruciale fout om te denken dat dit dan ook meteen een *passe-partout* is voor de gehele Nederlandse onderwijssituatie.

Ten slotte is de praktijk van alledag natuurlijk weerbarstiger dan theoretische modellen. Een blind vertrouwen in een bepaalde theorie kan leiden tot polarisering in het veld, terwijl de daadwerkelijke situatie in de klas vaak een heel ander beeld laat zien. Docenten zijn professionals; de meeste zijn niet gevoelig voor hypes of opgeklopte verhalen. Zij werken elke dag met hun leerlingen en combineren vernieuwingen met methodes die zich in hun ervaring ruimschoots bewezen hebben. En dat moeten we in deze roerige tijden niet vergeten: het zijn de leraren met hun leerlingen die het hart van het onderwijs zijn en niet de theoretici, het management of de columnisten.

Johan Graus
Hoofdredacteur